ΕΤΟΣ Β. 'Εν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 24 Ἰουνίου 1912 ΑΡΙΘ. 78.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ͵ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗ͵ ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς Παύλου (Ρωμ. Ι'. 6—14)

Ἀδελφοί, ἔχοντες χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε.

Ὅλα τὰ πνευματικὰ χαρίσματα, τὰ ὁποῖα τυχὸν ἔχομεν, τὸ προφητικὸν χάρισμα, τὴν σοφίαν, τὴν γνῶσιν, τὴν εὐγλωττίαν, τὸν φωτισμὸν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης, τῆς «ἐν ἱλαρότητι» ἐλεημοσύνης, τῆς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, τῆς φιλοξενίας, τῆς ἀποφυγῆς ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς προσκολλήσεως εἰς τὸ

καλόν, ὅλα ταῦτα χρεωστοῦμεν νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς δῶρα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, διδόμενα εἰς ἡμᾶς ὑπ᾽ αὐτοῦ κατὰ τὸ μέτρον τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεώς μας, καὶ νὰ μὴ ὑπερηφανευώμεθα δι᾽ αὐτά, ἀλλ᾽ ἀπεναντίας φρονίμως σκεπτόμενοι ν᾽ ἀναπέμπωμεν καὶ διὰ λόγου καὶ δι᾽ ἔργων τὴν δοξολογίαν ἡμῶν πρὸς αὐτόν. «Λέγω ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν» (Ρωμ. ΙΒ΄ 3). Ταῦτα μᾶς διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, τὸ ὁποῖον ἠκούσαμεν. Εἴτε —λέγει—τὴν δύναμιν τοῦ προφητεύειν ἔχομεν, εἴτε ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε διδάσκαλοι τοῦ θείου λόγου εἴμεθα, εἴτε ἐλεημοσύνην κάμνομεν, ὡς βάσιν πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν ταπείνωσιν, ἀγαπῶντες εἰλικρινῶς ὅλους, ἀποφεύγοντες τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐκτελοῦντες τὴν ἀρετήν, ἀληθὲς ἐνδιαφέρον ὑπὲρ ὅλων αἰσθανόμενοι, τιμῶντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Πρὸς τούτοις—διδάσκει—ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν εἰς τὴν ψυχήν μας ζῆλον Θεοῦ, διὰ νὰ εἴμεθα πιστοὶ καὶ ἐπιμελεῖς δοῦλοι τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ κυριευώμεθα ἀπὸ ὀκνηρίαν, νὰ αἰσθανώμεθα χαρὰν διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνταμοιβῆς ἡμῶν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἐλπὶς αὕτη θὰ μᾶς ἐνδυναμώνῃ νὰ ὑποφέρωμεν τὰς στενοχωρίας τοῦ κόσμου τούτου, νὰ καταγινώμεθα εἰς τὴν προσευχήν, καὶ νὰ εἴμεθα πρόθυμοι εἰς πᾶσαν ἀνάγκην τῶν ἀδελφῶν μας. Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει — προσθέτει — σᾶς καταδιώκουν οἱ ἄλλοι, σεῖς χρεωστεῖτε νὰ λέγετε καὶ νὰ κάμνετε τὸ καλὸν δι᾽ αὐτοὺς καὶ ὄχι τὸ κακόν.

Εἶνε δόγμα πίστεως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι ὁ ἅγιος Θεὸς εἶνε τὸ ταμεῖον καὶ ἡ πηγὴ πάσης σοφίας καὶ γνώσεως, παντὸς ἀγαθοῦ καὶ τελείου. «Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων» (Ἰακ. Α΄ 17), λέγει ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος. «Ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως» (Κολ. Β΄ 3), διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἀλλ᾽ ἀνεξαρτήτως τούτων, αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ συνεπάγεται καὶ τὴν παρ᾽ αὐτῷ ὕπαρξιν παντὸς ἀγαθοῦ καὶ τελείου, πάσης σοφίας, πάσης γνώσεως, πάσης χρηστότητος, πάσης ἀγαθοσύνης. Εἶνε λοιπὸν τοιοῦτος ὁ Θεός, καθ᾽ ἃ καὶ ἡ ἁγία Γραφὴ διδάσκει καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος πείθει. Δῆλα δὴ ἔχει ὅλα τὰ ἀγαθά, πνευματικὰ καὶ ὑλικὰ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του, ἔχει ὅλα τὰ μέσα, ἔχει ὅλην τὴν δύναμιν. Ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως, μετὰ τῆς πανσοφίας, μετὰ τοῦ πλούτου τῶν ἀγαθῶν, ἔχει καὶ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀγαθότητος ἀγάπην, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀγάπης καλὴν θέλησιν, νὰ καταστήσῃ μέτοχον καὶ κοινωνὸν τῶν ἀγαθῶν του τὸν ἄνθρωπον· καὶ καθιστᾷ πράγματι αὐτὸν μέτοχον καὶ κοινωνὸν τῶν ἀγαθῶν του, καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῶν ἀγαθῶν του «ἑκάστῳ πρὸς τὸ συμφέρον· ᾧ μὲν λόγον σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγον γνώσεως, ἑτέρῳ δὲ πίστιν, ἄλλῳ χαρίσματα ἰαμάτων, ἄλλῳ δὲ εὐεργετήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητείαν, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνείαν γλωσσῶν» (Α΄ Κορ. ΙΒ΄ 7-11). Ἀλλ᾽ ὄχι ἄνευ λόγου, ὄχι

ἄνευ αἰτίας, ὄχι ἄνευ σκοποῦ. Λόγος καὶ αἰτία τῆς παροχῆς τῶν θείων τούτων δώρων εἶνε ἡ πίστις· «κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως», ὡς λέγει τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα δίδονται τὰ θεῖα χαρίσματα. Σκοπὸς δὲ τὸ ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν τούτοις, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὑπάρχουν ἄνθρωποι Χριστιανοί, παραγνωρίζοντες καὶ τὸ ἐλατήριον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς διανομῆς τῶν χαρισμάτων τοῦ ἁγίου Θεοῦ· καὶ παραγνωρίζοντες τὸν σκοπὸν κατευθύνουσι ταῦτα πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν· καὶ κατευθύνοντες ταῦτα πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν, ὑπερηφανεύονται δι᾿ αὐτὰ καὶ φέρονται περιφρονητικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, εἰς τὴν ἰδικήν των μόνον ὠφέλειαν ἀποβλέποντες καὶ μηδόλως χρησιμοποιοῦντες αὐτὸν πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδόθησαν, πρὸς δοξολογίαν μὲν τοῦ χορηγοῦ αὐτῶν Θεοῦ, πρὸς ὠφέλειαν δὲ τοῦ πλησίον. Καὶ ἐσφαλμένην ἀντίληψιν, περὶ αὐτῶν ἔχοντες μεταχειρίζονται ταῦτα ὡσὰν νὰ ἦσαν ἰδικά των κτήματα, ἰδική των περιουσία! Καὶ λησμονοῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς «ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ διδασκάλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. Δ´ 11-13). Καὶ σφετερίζονται τοιουτοτρόπως ξένην ἰδιοκτησίαν θείαν, πρὸς δῆθεν ὠφέλειαν αὐτῶν, ἡ ὁποία ὅμως ἀποβαίνει ὀλεθρία καὶ διὰ τοὺς ἑαυτούς των καὶ διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ τότε ποίαν χρῆσιν πρέπει νὰ κάμωμεν τῶν θείων χαρισμάτων, διὰ νὰ πραγματοποιῆται ὁ ἱερὸς σκοπός των; Τοιαύτην, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὥστε νὰ δοξολογῆται μὲν τὸ δεδοξασμένον ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, νὰ ἐπέρχηται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ ὠφέλεια τοῦ πλησίον, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ὡς τελικὸν ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν ἐχόντων τὰ χαρίσματα. Ἐξηγεῖ δὲ καὶ ἀναπτύσσει τὸν τρόπον τοῦτον τὸν πρέποντα ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, θέτων ὡς βάσιν τὸ «μὴ ὑπερφρονεῖν παρ᾿ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν», πρώτιστον πάντων ἀπαιτῶν τὴν ταπεινοφροσύνην, ἡ ὁποία εἶνε ἡ βάσις τῶν Χριστιανικῶν ἀρετῶν καὶ ἀποτρέπων ἀπὸ τὴν ὑψηλοφροσύνην, ἡ ὁποία εἶνε ἡ παραλογωτέρα καὶ χειροτέρα ἁμαρτία καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ὡς ἀπὸ μεμολυσμένης πηγῆς πηγάζουν ὅλα τὰ κακά. Ὁ πεπροικισμένος λοιπὸν ὑπὸ θείων χαρισμάτων ὀφείλει πρῶτον καὶ κύριον, νὰ μὴ ὑπερηφανεύεται, διότι «Θεοῦ τὸ δῶρον», ἀλλὰ νὰ εἶνε ἐστολισμένος μὲ τὴν ὑψοποιὸν ταπείνωσιν. Ὅταν δὲ ἔχῃ τὴν ἀρετὴν ταύτην ὡς θεμέλιον, τότε χρησιμοποιεῖ κατὰ τρόπον πρέποντα τὴν σοφίαν καὶ τὰς γνώσεις του πρὸς διδασκαλίαν καὶ ὠφέλειαν τῶν ἄλλων, τότε μεταχειρίζεται τὰ ἀξιώματά του πρὸς «διακονίαν» τῶν ἀδελφῶν του, τότε εἶνε πρόθυμος εἰς τὸ νὰ παρηγορήσῃ καὶ μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργα τοὺς πάσχοντας, τότε κάμνει τὴν ἐλεημοσύνην «ἐν ἁπλότητι», χωρὶς ἀπωτέρους ἰδιοτελεῖς σκοπούς, τότε δίδει «ἐν ἱλαρότητι», ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως καὶ μετὰ χαρᾶς, τότε ἀποδεικνύει ἐμπράκτως ὅτι ἔχει «ἀγάπην

ἀνυπόκριτον», ἀληθῆ, εἰλικρινῆ καὶ πραγματικὴν ἀγάπην, τότε αἰσθάνεται φοβερὸν μῖσος κατὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καλόν. Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐτά, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀλλὰ θὰ παρουσιάζεται καὶ τὸ φαινόμενον τῆς «φιλαδελφίας», θὰ παρουσιάζεται ἀληθὴς στοργὴ ὑπὲρ τοῦ πλησίον, ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτοῦ, θὰ φαίνεται μία εὐγενὴς ἅμιλλα περὶ τοῦ ποῖον νὰ τιμήσῃ καὶ νὰ σεβασθῇ τὸν ἄλλον, πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀποκρούει μὲν καὶ ἀποφεύγει ὁ ὑπερήφανος, ἐγκολποῦται δὲ καὶ κάμνει ὁ ταπεινόφρων.

Ἰδού, Χριστιανοὶ ἀδελφοί, ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν ὅσοι ἔχομεν χαρίσματα ἀπὸ τὸν ἅγιον Θεόν, νὰ τὰ χρησιμοποιῶμεν. Καὶ πρὸς τοῦτο μᾶς ἐξαναγκάζει αὐτὴ ἡ φύσις τῶν θείων χαρισμάτων, αὐτὸς ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον δίδονται, αὐτὸ τὸ ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν ἡμῶν συμφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκουν. Καὶ ἂν δὲν ἐκτελῶμεν τοῦτο, καὶ ἐὰν κυριευώμεθα ἀπὸ τὴν σατανικὴν ὑπερηφάνειαν ἐπὶ τούτου, ἔχομεν νὰ δώσωμεν λόγον καὶ εὐθύνας ἐνώπιον τοῦ δικαίου Θεοῦ, διότι ἐφάνημεν κακοὶ καὶ ἀνόητοι διαχειρισταὶ τῶν θείων ἀγαθῶν, διότι ἀπεδείχθημεν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν θείων χαρισμάτων «δοῦλοι πονηροί, ἀχρεῖοι καὶ ὀκνηροί», καὶ ἐξάπαντος θὰ ἀρθῇ τὸ τάλαντον ἀφ' ἡμῶν καὶ θὰ ἐκβληθῶμεν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων (Ματθ. ΚΕ΄ 25-30). Δοῦλοι ὀκνηροὶ καὶ πονηροὶ θὰ ὀνομασθῶσιν οἱ θρησκευτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες, οἱ ὁποῖοι δὲν φροντίζουν, τὴν πρέπουσαν χρῆσιν τοῦ θείου χαρίσματος αὐτῶν ποιούμενοι, νὰ ὁδηγῶσι τὸν λαὸν καὶ διὰ λόγου καὶ δι' ἔργου εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, καὶ τὴν τύχην τοῦ «πονηροῦ καὶ ὀκνηροῦ δούλου θὰ λάβουν». Δοῦλοι πονηροὶ καὶ ὀκνηροὶ θὰ ὀνομασθῶσιν οἱ πεπαιδευμένοι, οἱ σοφοί, οἱ ὁποῖοι δὲν χρησιμοποιοῦν τὴν παιδείαν καὶ τὴν σοφίαν των διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ἄλλων. Δοῦλοι ὀκνηροὶ καὶ πονηροὶ θὰ ὀνομασθῶσιν οἱ φιλάργυροι καὶ ὑπερήφανοι πλούσιοι, οἱ σκληροὶ καὶ ἀνελεήμονες ἄνθρωποι, οἱ ἀμελεῖς εἰς τὸ ἔργον των, ὅλοι, μὲ μίαν λέξιν, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν κακήν, ἀνόητον καὶ παράλογον χρῆσιν τῶν θείων χαρισμάτων καὶ τὴν αἰώνιον καταδίκην θὰ κληρονομήσουν. Ἀγαθοὶ ἀπεναντίας, πιστοὶ καὶ φρόνιμοι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ θὰ ἀνακηρυχθῶσιν οἱ ἐννοοῦντες τὴν φύσιν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν θείων χαρισμάτων καὶ πρεπόντως αὐτὰ μεταχειριζόμενοι. Οἱ χρηστοὶ καὶ φρόνιμοι ἄνθρωποι τιμῶσι καὶ σέβονται αὐτοὺς καὶ ἀδιακόπως εὐλογοῦσι τὸ ὄνομά των. Ὁ δίκαιος Θεὸς καὶ τὰ ἀγαθά των πολλαπλασιάζει καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς κληρονόμους τοὺς ἀναδεικνύει.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΚΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Θ΄.

«Οὐ φονεύσεις».

Κατεδείξαμεν εἰς τὰς προηγουμένας ὁμιλίας ὅτι ὁ θυμὸς εἶναι πάθος θηριῶδες, πάθος ἐξωθοῦν τὸν ἄνθρωπον μέχρις ἀνθρωποκτονίας. Ἐὰν δὲ ἀναδιφήσωμεν τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ θυμὸς εἶναι ἡ φοβερωτέρα μάστιξ τῆς ἀνθρωπότητος. Οὐδεμία ἄλλη μάστιξ ἐπήνεγκεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τοσαύτας καὶ τόσον μεγάλας καταστροφὰς καὶ ἐρημώσεις ὅσας ἡ ἀγριότης τοῦ θυμοῦ. Τίς ὁ ἐπισωρεύσας τὰ φρικώδη ἐρείπια τῶν μεγαλωνύμων καὶ ἄλλοτε ἀκμαζουσῶν πόλεων; ὁ θυμός! Τίς ὁ μεταβαλὼν εἰς ἐρήμους τὰς ἄλλοτε πολυανθρώπους καὶ διαβοήτους ἐπὶ πολιτισμῷ χώρας; ὁ θυμός. Τίς ὁ παραδίδων εἰς τὸ πῦρ οἰκοδομὰς μεγαλοπρεπεῖς καὶ ὑπερηφάνους; ὁ θυμός. Τίς ὁ ἐξαφανίζων ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ὁλοκλήρους οἰκογενείας; ὁ θυμός. Τίς ὁ μὴ ὀπισθοχωρῶν πρὸ οὐδενὸς ἐγκλήματος; ὁ θυμός! Ὅπου ὁ θυμὸς κυριαρχεῖ, ἐκεῖ νομίζει τις ὅτι εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ ἀγέλης θηρίων, καὶ οὐχὶ ἐν μέσῳ κοινωνίας ἀνθρώπων. Καὶ τὰ μὲν θηρία φείδονται πολλάκις ἀλλήλων, ἀλλ᾽ οἱ κατ᾽ ἀλλήλων παρωργισμένοι ἄνθρωποι, οὐδένα αἰσθάνονται οἶκτον, ἀλλὰ μετὰ λύσσης δάκνουσι καὶ καταξεσχίζουσιν ἀλλήλους! Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ θυμώδης, ὁ ὑπὸ τῆς ὀργῆς κυριευόμενος ἄνθρωπος, καίτοι δὲν διαπράττει ἰδίᾳ χειρὶ τὸν φόνον, εἶνε μεθ᾽ ὅλα ταῦτα φονεὺς τῇ προαιρέσει, διότι γίνεται παραίτιος οὐχὶ ἑνὸς, οὐδὲ τοῦ τυχόντος φόνου.

Φονεὺς τῇ προαιρέσει εἶναι ἐπίσης καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ φθόνου, ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας κυριευόμενος ἄνθρωπος. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους λυπεῖ ἡ εὐτυχία τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου καὶ οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦτο οὐδὲν ἕτερον ἐπιδιώκουσιν, εἰμὴ τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ. Τὸ πάθος τοῦτο τοῦ φθόνου ἐπὶ τοσοῦτον ἀποτυφλώνει τὸν φθονοῦντα, ὥστε παύει οὗτος νὰ ἐργάζηται ὑπὲρ τῆς ἰδίας εὐτυχίας καὶ ἓν μόνον ἐπιδιώκει τὸ νὰ προξενήσῃ κακὸν εἰς τὸν φθονούμενον. Ποῦ ἠμπορεῖ νὰ κρημνίσῃ τὸν ἄνθρωπον τὸ πάθος τοῦ φθόνου, τοῦτο μανθάνομεν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ὁ Ἄβελ, λέγει ἡ θεία Γραφὴ, ἦτο ποιμὴν προβάτων καὶ ὁ Κάϊν γεωργός.

Ἡμέραν τινὰ προσήνεγκον ἀμφότεροι θυσίαν πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ὁ μὲν Κάϊν προσέφερεν εἰς θυσίαν τὰ χειρότερα ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ὁ δὲ Ἄβελ προσέφερεν ἀπ᾽ ἐναντίας τὰ κάλλιστα ἐκ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ. Ὁ θεὸς ἀπεδέξατο τὴν θυσίαν τοῦ Ἄβελ, ἀπέστρεψε δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τὴν προσφορὰν τοῦ Κάϊν. Ἀμέσως τότε ἐλυπήθη ὁ Κάϊν, διότι εἶχε κυριευθῇ ὑπὸ φθόνου καὶ ζηλοτυπίας, καὶ σκυθρωπὸν ἔχων τὸ πρόσωπον λέγει πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἄβελ· «*διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. Καὶ » ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ ἀνέστη Κάϊν ἐπὶ Ἄβελ τὸν » ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν*». Ἰδοὺ μὲ ποῖον τρόπον ὁ φθονερὸς ἐγένετο φονεὺς, καὶ μάλιστα ἀδελφοκτόνος.

Φοβερὰ ἐπίσης εἶναι τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα προυξένησεν ὁ φθόνος εἰς τὸν πάγκαλον Ἰωσήφ. Τοῦτον ἐφθόνησαν καὶ ἐζηλοτύπησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Ὑπὸ τοῦ πάθος δὲ τούτου κινούμενοι ἐπώλησαν αὐτὸν εἰς ἐμπόρους Ἰσμαηλίτας ἀντὶ «*εἴκοσι χρυσῶν*» μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐξηφανίζετο οὗτος ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ πάθος τοῦ φθόνου ἐξήγειρε καὶ τὸν Σαοὺλ κατὰ τοῦ Δαυΐδ. Ὅταν οὗτος κατενίκησε τὸν Γολιὰθ, τότε αἱ γυναῖκες τοῦ Ἰσραὴλ ἐξελθοῦσαι πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ ἔψαλλον «*ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ » Δαυΐδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς » Σαοὺλ καὶ εἶπε· τῷ Δαυΐδ ἔδωκε τὰς μυριάδας, κἀμοὶ τὰς χιλιάδας· » Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυΐδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης*». Ἀπὸ τῆς ἡμέρας πραγματικῶς ἐκείνης ὁ φθονερὸς Σαοὺλ τίποτε ἄλλο δὲν ζητεῖ, εἰς τίποτε ἄλλο δὲν καταγίνεται, εἰμὴ μόνον εἰς τὸ νὰ θανατώσῃ τὸν Δαυΐδ ἄλλοτε μὲν ἐξακοντίζων κατ᾽ αὐτοῦ τὸ ἀκόντιον καὶ ἄλλοτε κυνηγῶν αὐτὸν ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια.

Τὸ βδελυρὸν πάθος τοῦ φθόνου εἶναι τὸ ἐξεγεῖραν καὶ τοὺς Φαρισσαίους καὶ νομοδιδασκάλους τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διδάσκει ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου διδασκαλίαν, ἣν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχεν ἀκούσει ὁ κόσμος, συγχωρεῖ ἁμαρτίας, θεραπεύει νοσοῦντας, ἐγείρει νεκρούς· ἀλλ᾽ ὅλα ταῦτα εἰς τὰ ὄμματα τῶν ὑπὸ τοῦ φθόνου τετυφλωμένων Φαρισσαίων φαίνονται βλασφημίαι καὶ καταπάτησις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου· Ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα προκαλοῦσι τὴν κατ᾽ αὐτοῦ λύσσαν, ἥτις προχωρεῖ μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ θανατώσῃ τὸν εὐεργέτην ἐν μέσῳ λῃστῶν ὡς κακοῦργον ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ. « Οἱ κύνες, λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, τρεφόμενοι ἡμεροῦνται, οἱ λέοντες » χειροήθεις γίνονται θεραπευόμενοι, οἱ δὲ βάσκανοι ταῖς θεραπείαις » πλέον ἐξαγριαίνονται· διατί ὁ Σωτὴρ ἐφθονεῖτο; διὰ τὰ θαύματα· τίνες » δὲ ἦσαν αἱ θαυματοποιΐαι; σωτηρία τῶν δεομένων· ἐτρέφοντο οἱ πει- » νῶντες, καὶ ὁ τρέφων ἐπολεμεῖτο· ἠγείροντο οἱ νεκροὶ, καὶ ὁ ζωοποιῶν » ἐβασκαίνετο· δαίμονες ἐξηλαύνοντο, καὶ ὁ ἐπιτάσσων ἐπεβουλεύετο. » Λεπροὶ ἐκαθαρίζοντο, καὶ κωφοὶ ἤκουον, καὶ τυφλοὶ ἀνέβλεπον, καὶ ὁ » εὐεργέτης ἐφυγαδεύετο· καὶ τὸ τελευταῖον θανάτῳ παραδέδωκεν τὸν » τὴν ζωὴν χαρισάμενον, καὶ ἐμαστίγουν τὸν ἐλευθερωτὴν τῶν ἀνθρώ- » πων, καὶ κατεδίκαζον τὸν κριτὴν τοῦ κόσμου».

Ὁ φθόνος εἶναι ὁ εἰσαγαγὼν εἰς τὸν κόσμον τὸν θάνατον καὶ ὅλα τὰ δυστυχήματα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οἱ πρωτόπλαστοι καὶ προπά-

τορες ἡμῶν Ἀδὰμ καὶ Εὔα διάγουσιν ἐν τῷ Παραδείσῳ βίον εὐδαίμονα καὶ μακάριον δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένοι καὶ εὐφραινόμενοι εἰς τὰ ἀνεκλάλητα ἐκεῖνα ἀγαθά, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐχάρισεν αὐτοῖς. Ἀλλ᾿ ὁ φθονερὸς Διάβολος φθονεῖ τὴν μακαριότητα ταύτην τοῦ ἀνθρώπου, πλανᾷ αὐτοὺς καὶ ἀπατᾷ μὲ τοὺς φθονεροὺς λόγους αὐτοῦ, παρακινεῖ εἰς τὸ νὰ παρακούσωσι τὴν θείαν ἐντολὴν καὶ τελευταῖον γίνεται παραίτιος νὰ ἐξορισθῶσιν ἐκ τοῦ Παραδείσου. Τὸ χειρότερον δ᾿ ὅλων, ἐν ᾧ ἐπλάσθησαν ἀθάνατοι, διὰ τὸν φθόνον τοῦ Διαβόλου καταδικάζονται εἰς τὸν θάνατον. «*Ὁ Θεός*, λέγει ἡ ἁγία Γραφή, *ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον » ἐπ᾿ ἀφθαρσίᾳ, καὶ κατ᾿ εἰκόνα τῆς ἰδιότητος αὐτοῦ, φθόνῳ δὲ Διαβό- » λου εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ θάνατος*». Ὁμοῦ δὲ μετὰ τοῦ θανάτου εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅλαι αἱ ταλαιπωρίαι καὶ τὰ δεινά, ὑφ᾿ ὧν κατατρύχεται τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ὁ φθόνος εἶναι ὁ κατακρημνίσας τὸν Ἑωσφόρον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰ τάρταρα τοῦ ᾍδου. Ὁ κορυφαῖος ἄρχων τῶν Σεραφείμ, ὁ λαμπρότατος Ἑωσφόρος, ὅταν εἶδε τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος τῆς Τρισηλίου Θεότητος, ἀμέσως ἐσκοτίσθη ἀπὸ τὸν φθόνον, ἐφθόνησε τὴν ὑπερύμνητον δόξαν τοῦ Τρισυποστάτου Θεοῦ καὶ ἐφαντάσθη νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς Θεός· «*σὺ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, καὶ ἔσο- » μαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ*». Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ ταύτην γνώμην κατακρημνίζεται εἰς τὴν ἄβυσσον, γίνεται θεομάχος καὶ ἀποστάτης διὰ τὸν φθόνον αὐτοῦ, καὶ καταδικάζεται μὲ ὅλον τὸ πεσὸν ἀγγελικὸν αὐτοῦ τάγμα εἰς τὴν αἰώνιον ὀργὴν τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ. «Φθόνος, » λέγει καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, φθόνος τὸν Ἑωσφόρον ἐσκότισε, » καταπεσόντα δι᾿ ἔπαρσιν· οὐ γὰρ ἤνεγκε θεῖος ὢν μὴ καὶ Θεὸς νομι- » σθῆναι».

Ἐκ τῶν εἰρημένων κατεδείχθη ὅτι ὁ φθόνος εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς ἁμαρτίας, εἶναι τὸ πρῶτον δηλητηριῶδες μίασμα τὸ ὁποῖον ἐμόλυνε καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, εἶναι ὁ πρῶτος σπινθήρ, ὅστις ἀνῆψε τὸ πῦρ τῆς αἰωνίου κολάσεως. Ὁ φθόνος κατήντησε τὸν θεῖον Ἀρχάγγελον πονηρότατον δαίμονα. Ὁ φθόνος κατήντησε καὶ τὸν μακάριον καὶ πανευδαίμονα ἄνθρωπον ἄθλιον καὶ ταλαίπωρον πλάσμα. Ὁ φθόνος προὐξένησεν ἀείποτε καὶ οὐ παύεται προξενῶν τὰ μεγαλύτερα καὶ φρικωδέστερα δυστυχήματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ φθόνος πανταχοῦ ἐνσπείρει σκάνδαλα καὶ διχονοίας καὶ ἔριδας καὶ γεμίζει καὶ πόλεις καὶ χωρία ἀπὸ δάκρυα καὶ ἀναστεναγμούς. «Ὅτι δέ, λέγει ὁ Θεῖος Χρυσό- » στομος, ὅτι δέ, ὅπου φθόνος καὶ βασκανία, τὰ τῆς ἀγάπης ἀνῄρηται » παντί που δῆλόν ἐστι. Τοῦτο τὸ πάθος καὶ πορνείας καὶ μοιχείας χεῖ- » ρον πολύ· τὸ μὲν γὰρ μέχρι τοῦ πράξαντος ἵσταται, τῆς δὲ βασκανίας ἡ » τυραννὶς Ἐκκλησίας ὁλοκλήρους ἀνέτρεψε, καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπα- » σαν ἐλυμήνατο· αὕτη φόνου μήτηρ ἐστι· οὕτως ἀπέκτεινε Κάϊν τὸν » ἀδελφόν· οὕτω τὸν Ἰακὼβ ὁ Ἠσαῦ· οὕτω τὸν Ἰωσὴφ οἱ ἀδελφοί· » οὕτω τοὺς ἀνθρώπους ἅπαντας ὁ Διάβολος».

Ὁ φθόνος εἶναι πάθος τὸ πλέον ἄδικον, διότι βλάπτει καὶ καταστρέφει ἀθώους ἀνθρώπους· ἀλλὰ ταὐτοχρόνως εἶναι καὶ τὸ πλέον δίκαιον, διότι βασανίζει καὶ τιμωρεῖ τοὺς κυριευομένους ὑπ᾿ αὐτοῦ· «Φθόνος,

» λέγει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, φθόνος τὸ πάντων τῶν παθῶν ἀδικώτα-» τον ἅμα καὶ δικαιότατον· τὸ μὲν ὅτι πᾶσι διοχλεῖ τοῖς καλοῖς, τὸ δέ, » ὅτι τήκει τοὺς ἔχοντας». Καὶ πραγματικῶς· ὅλας τὰς ἀδικίας, τὰς ἁρπαγάς, τὰς κλοπάς, τὰς ψευδομαρτυρίας, τὰ μίση, τὰς ἔχθρας, τοὺς διωγμοὺς ὁ φθόνος εἶναι ὁ ἀπυφασίζων καὶ ἐνεργῶν. Ὁ φθόνος καταντᾷ τὸν ἄνθρωπον πατροκτόνον, ἀδελφοκτόνον, μισάνθρωπον, θηρίον ἀνθρωπόμορφον. Ὁ φθόνος εἶναι ὁ προκαλῶν τοὺς αἱματηροὺς καὶ καταστρεπτικοὺς πολέμους, τὰς ἔριδας τῶν βασιλέων, τὰς ἔχθρας καὶ τὰ μίση λαῶν καὶ ἀτόμων, τὰ σκάνδαλα καὶ τὰς δυσπιστίας τῶν οἰκογενειῶν. Ὁ φθόνος, ἐν γένει εἰπεῖν εἶναι πάθος ἀδικώτατον.

Ἀλλ' ὁ φθόνος εἶναι ταὐτοχρόνως, ὅπως εἴπομεν, καὶ πάθος δικαιότατον, διότι ὁ πρῶτος ὅστις τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου εἶναι ὁ φθονερός. Οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι δυστυχέστερος τοῦ φθονεροῦ. Ἂς ἔχῃ καὶ τοῦ Κροίσου τὰ πλούτη, ἂς ἀπολαμβάνῃ δόξαν καὶ τιμὰς βασιλικάς· ταῦτα πάντα οὐδεμίαν προξενοῦσιν αὐτῷ ἡδονήν, διότι τὸ κατακυριεῦον αὐτὸν πάθος τοῦ φθόνου δὲν ἀφήνει αὐτὸν νὰ αἰσθανθῇ ποτε χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν. Ὁ φθονερὸς τότε μόνον αἰσθάνεται χαράν, ὅταν βλέπῃ τὸν ἄλλον ταλαίπωρον καὶ δυστυχῆ. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν εἶνε εὔκολον, διὰ τοῦτο διάγει πάντοτε βίον ἀβίωτον. «Ὥσπερ, λέγει » ὁ ἱερὸς Χρισόστομος, ὥσπερ χοῖρος βορβόρῳ καὶ δαίμων βλάβῃ χαίρει » τῇ ἡμετέρᾳ, οὕτω καὶ οὗτος (ὁ φθονερὸς) τοῖς τοῦ πλησίον χαίρει κακοῖς· » κἂν γένηταί τι ἀηδές, τότε ἀναπαύεται καὶ ἀναπνεῖ, τὰς ἀλλοτρίας » συμφορὰς οἰκείας εὐθυμίας ἡγούμενος, καὶ οἰκεῖα κακὰ τὰ τῶν ἄλλων » ἀγαθά». «Σὴς καὶ σκώληξ, λέγει ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Πατήρ, ξύλον καὶ » ἔριον ἐγκαθήμενος, οὐχ οὕτως εἴωθε τρώγειν, ὡς ὁ τοῦ φθόνου πυρετὸς » κατεσθίει τὰ ὀστᾶ τῶν βασκαινόντων καὶ τῆς ψυχῆς τὴν σωφροσύνην » λυμαίνεται· οὐκ ἄν τις ἁμάρτοι, καὶ θηρία καὶ δαίμονας τοὺς βασκαί-» νοντας προσειπών».

Φύγωμεν, Χριστιανοί μου, τὸ χυδαῖον πάθος τοῦ φθόνου. Εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ τοῦ Σολομῶντος, «*φθόνῳ τετηκότι οὐ συνοδεύσω, ὅτι οὗτος » οὐ κοινωνεῖ σοφίᾳ*». Φύγωμεν πάσῃ δυνάμει τὸ ὀλέθριον τοῦ φθόνου πάθος, διότι τοῦτο οὐ μόνον διὰ τοὺς ἄλλους εἶναι ὀλέθριον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἔχοντα αὐτό· «ὥσπερ γὰρ ἰὸς σίδηρον, λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, » οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναλίσκει». Ἐξοστρακίσωμεν ἐκ τῆς κοινωνίας ἡμῶν τὸν φθόνον, διότι «*ὅπου*, λέγει ὁ Ἀπόστολος » Ἰάκωβος, *ὅπου ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον » πρᾶγμα*». Μακρύνωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν φθονερῶν, διότι, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «*ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν, ὧν τὸ » στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει· ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, σύν-» τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ » ἔγνωσαν*». «*Μὴ γενώμεθα κενόδοξοι*, καθ' ἃ ὁ αὐτὸς θεῖος Ἀπόστολος » ἐντέλλεται, *ἀλλήλους προκαλούμενοι ἀλλήλοις φθονοῦντες*». «*Ὁ δὲ » Θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν » Χριστῷ Ἰησοῦ, καταρτίσαι ἡμᾶς, στηρίξαι, σθενῶσαι, θεμελιῶσαι*» ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Ἀμήν.